

Zorg- en ondersteuningsplan 2022-2023

De wegwijzer in ondersteuning

Inhoud

Inleiding	3
Visie op onderwijs	3
Passend onderwijs.....	3
School ondersteuningsprofiel	4
De basisondersteuning.....	4
Uitgangspunten	5
Opbrengstgericht werken.....	5
Handelingsgericht werken.....	5
Zicht op ontwikkeling	6
Ouders als partners in de ontwikkeling.....	8
Zorg- en ondersteuningsniveaus	9
Zorg- en ondersteuningsniveau 1: de basisinstructie/voorwaarden in de groep	9
Zorg- en ondersteuningsniveau 2: Extra instructie in de groep	10
Zorg- en ondersteuningsniveau 3: inzet intern begeleider	10
Zorg- en ondersteuningsniveau 4: Begeleiding door een externe specialist	11
Zorg- en ondersteuningsniveau 5: Speciale onderwijsvoorziening.....	13
De ondersteuning op Vest.....	13
Wat als het onderwijs onvoldoende aansluit?	14
De rol van het samenwerkingsverband.....	14
Contacten externen.....	14
Schoolmaatschappelijk werk / Sociaal Wijkteam.....	14
Schoolarts	14
Vertrouwenspersonen.....	14
Leerplichtambtenaar	15
Doorstromen, doubleren en versnellen	15
Overgang groepen 1, 2 en 3	15
Doubleren en versnellen in hogere groepen.....	16
Overstappende leerlingen	16
Uitstromende leerlingen	16
Instromende leerlingen	16
Verwijzingstraject en kansrijk adviseren PO/VO	17
Protocollen en handvesten	17

Inleiding

Voor u ligt het zorg- en ondersteuningsplan van School Vest. Het plan is een werkdocument waarin beschreven is op welke manier wij vormgeven aan het onderwijs en de ondersteuning binnen onze school. In dit document wordt ook verwezen naar andere beleidsplannen en handvesten (=kwaliteitskaarten) waarin een en ander nader wordt beschreven en toegelicht. Dit plan is geschreven voor ouders, leerkrachten en het bevoegd gezag. In dit document wordt de mannelijke vorm gebruikt als het gaat over de leerkracht of de leerling. Hier worden alle leerlingen en onderwijsprofessionals binnen onze organisatie mee bedoeld.

In het zorg- en ondersteuningsplan staat het onderwijs en de ondersteuning aan leerlingen centraal. Voor het realiseren van passend onderwijs binnen School Vest is goede afstemming van het onderwijs op de ontwikkelingsmogelijkheden en onderwijsbehoeften van leerlingen van groot belang. Werken vanuit ontwikkelingsmogelijkheden levert een belangrijke bijdrage aan het vergroten van de opbrengstgerichtheid, het welbevinden en de groei van het kind, de kwaliteitszorg en het doelgericht plannen van het onderwijs voor de leerlingen. Zo kunnen we beredeneerde keuzes maken in de leerlijnen en het onderwijsaanbod. We zorgen voor een duidelijke afstemming met ouders én leerlingen en investeren in een goede overgang naar het voortgezet onderwijs.

Visie op onderwijs

School Vest wil dat kinderen optimaal leren en uitstromen met de beheersing van de basisvaardigheden. Niet alle leerlingen zijn hetzelfde, we kijken daarom goed naar wie wat nodig heeft. Het onderwijsaanbod is gerelateerd aan de kerndoelen van het basisonderwijs. Het is de opdracht van de school ieder kind te onderwijzen naar het niveau van de einddoelen van groep 8. Ieder kind is daarbij uniek met zijn eigen leerproces en onderwijsbehoeften. We werken daarom volgens een didactische aanpak in drie niveaugroepen als basis aanpak voor ons onderwijs. Het streven is het kind minimaal op hetzelfde niveau te houden dan wel naar een hoger niveau te brengen. Het indelen op niveau gebeurt aan de hand van de onderwijsbehoeften, behaalde resultaten en de langere termijn ontwikkeling. (Zie de schoolgids voor een uitgebreidere omschrijving van onze visie.)

Passend onderwijs

Passend onderwijs moet ervoor zorgen dat alle kinderen in Nederland onderwijs kunnen volgen op een school bij hen in de buurt die past bij de onderwijsbehoeften die zij hebben. Sommige kinderen hebben daarbij extra ondersteuning nodig die (heel) speciaal is en die op enkele plekken gegeven kan worden. Om ervoor te zorgen dat de scholen in Dordrecht, dus ook School Vest, passend onderwijs kunnen bieden bij hen op school of op een andere school, hebben de scholen zich aangesloten bij het Samenwerkingsverband Dordrecht.

Het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Dordrecht is een samenwerking tussen de besturen van de verschillende onderwijsinstellingen in Dordrecht. Er zijn in Dordrecht ruim 40 scholen voor basisonderwijs en 15 scholen voor voortgezet onderwijs. De scholen voor speciaal onderwijs zijn meegerekend. Die scholen werken met elkaar samen om ervoor te zorgen dat ieder kind dat in Dordrecht woont, ook in Dordrecht naar school kan gaan.

Sommige kinderen hebben ondersteuning nodig die heel speciaal is en in onze omgeving maar op enkele plekken gegeven kan worden. Vanuit het Samenwerkingsverband zijn begeleiders passend

onderwijs en gedragswetenschappers betrokken bij de scholen, die kunnen ondersteunen bij aanvragen voor ondersteuning.

Bijna alle samenwerkingsverbanden in Nederland gaan alleen over de extra ondersteuning in het basisonderwijs of alleen over het voortgezet onderwijs. In Dordrecht hebben we ervoor gekozen in één organisatie samen te werken voor alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs. Dat hebben we gedaan, omdat we vinden dat de extra ondersteuning die een kind in het basisonderwijs kreeg, ook in het voortgezet onderwijs gegeven moet kunnen worden, zonder onderbrekingen.

Van scholen wordt verwacht dat zij hun basisondersteuning op orde hebben. In dit zorg- en ondersteuningsplan willen we omschrijven hoe onze basisondersteuning eruitziet. Daarnaast beschrijven we wat wij aan extra begeleiding, kennis en kunde in huis hebben. Wanneer de ondersteuningsbehoeften van een leerling de basisondersteuning overstijgt, schalen we op en onderzoeken we samen met de mensen van het samenwerkingsverband hoe we aan de onderwijsbehoeften van leerlingen kunnen voldoen.

Schoolondersteuningsprofiel

School Vest is een reguliere basisschool met aandacht voor alle kinderen. Er is verschillende expertise in huis om kinderen met speciale onderwijsbehoeften te ondersteunen in hun leerproces. Ondanks de aanwezigheid van deze expertise is het niet zo dat we alle kinderen datgene kunnen bieden wat zij nodig hebben. Wat de school aan ondersteuning kan bieden is afhankelijk van de mate waarin het kind ondersteuning nodig heeft en hoe deze ondersteuning uitgevoerd kan worden binnen de context van de school en van de groep. Daarom is het buitengewoon belangrijk om de onderwijsbehoeften van kinderen in beeld te brengen en te hebben om te kunnen bepalen of we (nog steeds) kunnen voldoen aan wat het kind nodig heeft.

Ondanks dat we ons uiterste best doen aan de behoeften van kinderen in het onderwijsproces te kunnen voldoen, is het zo dat we op voorhand weten dat we voor bepaalde onderwijsbehoeften de kennis, kunde en expertise in de school missen.

Het schoolondersteuningsprofiel van School Vest is op dit moment in ontwikkeling. In dit zorg- en ondersteuningsplan hebben we onze basisondersteuning omschreven en geven we aan welke expertise we allemaal in huis hebben. Het uitgangspunt blijft kinderen passend onderwijs te bieden. De komende jaren verdiepen we ons in het verstevigen van onze basisondersteuning zodat zoveel mogelijk kinderen profiteren van ons onderwijs. Daarnaast breiden we onze kennis op de ondersteuning uit. Het verloop daarvan zal terug te zien zijn in ons schoolondersteuningsprofiel wat in 2023 samen met het Samenwerkingsverband Dordrecht opgesteld gaat worden.

De basisondersteuning

Vanuit het Samenwerkingsverband is aangegeven wat we met elkaar verstaan onder de basisondersteuning op een basisschool in Dordrecht. Hieronder is omschreven wat dit inhoudt:

Handelings- en opbrengstgericht werken in de school

- Leerlingen ontwikkelen zich in een veilige schoolomgeving.
- De school voert een helder beleid op het gebied van leerlingenondersteuning.
- De school heeft op de indicator 'zorg en begeleiding' en de bijbehorende kwaliteitsaspecten van de onderwijsinspectie een voldoende beoordeling.
- De school werkt handelingsgericht.
- De school werkt opbrengstgericht.

- De school draagt leerlingen zorgvuldig over.
- De school zorgt voor preventieve ondersteuning in de groep.
- De school heeft continu zicht op de ontwikkeling van leerlingen.
- Ouders (en leerlingen) zijn nauw betrokken bij de school en ondersteuning.
- Leerkrachten stemmen het onderwijs af op verschillen in ontwikkeling tussen kinderen.

Lichte ondersteuning in de groep

- De school beschikt over kennis en vaardigheden op het gebied van (lichte) onderwijssteuning.
- Leerkrachten zijn in staat om lichte onderwijssteuning te bieden in de groep.

Speciale ondersteuning in samenwerking met externe partners

- Voor een leerling die extra ondersteuning nodig heeft stelt de school, in overleg met het ondersteuningsteam, een ontwikkelingsperspectief op.
- De school werkt samen met relevante partners in en om de school.
- De school heeft een effectief ondersteuningsteam.

Bovenstaande kunt u terugvinden in onze aanpak zoals beschreven in ons zorg- en ondersteuningsplan.

Uitgangspunten

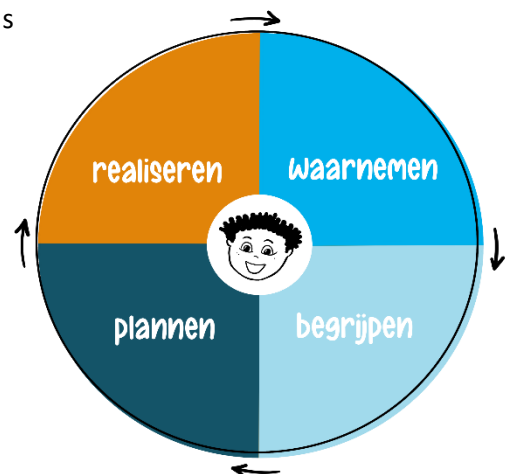
De basisondersteuning bestaat uit wat er gebeurt op het gebied van lesgeven op scholen. Twee termen springen daaruit: Opbrengstgericht- en handelingsgericht werken. Een korte toelichting op beide termen geven we in de volgende twee paragrafen:

Opbrengstgericht werken

Begin bij het einde: dat is opbrengstgericht werken (OGW) in een notendop. Vanuit de einddoelen, datgene wat de leerlingen moeten kennen en kunnen om een goede overstap naar het voortgezet onderwijs te maken, zijn voor elk leerjaar doelen gesteld. Daarbij is omschreven wat verwacht wordt van de opbrengsten. De leerkracht werkt planmatig en systematisch aan de te behalen doelen. Door het steeds kritisch analyseren van het onderwijsproces en de resultaten stemt de leerkracht zijn onderwijs steeds optimaler af op de groep. De leerkracht stelt doelen voor de les en maakt een plan op welke manier hij dit gaat aanbieden. Hierbij baseert hij zich op de groepskenmerken en op resultaten van de voorgaande jaren. Hij analyseert de opbrengsten en bepaalt dan weer opnieuw de doelen en de werkwijze. Op deze manier maakt de leerkracht steeds beredeneerde keuzes en ontstaat er een kwaliteitscyclus in het les geven.

Handelingsgericht werken

Vanuit de planmatige cyclus wordt niet alleen gekeken naar de te behalen doelen (OGW), maar ook naar de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen. De leerkracht sluit met zijn handelen zoveel mogelijk aan bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen, om op die manier de gestelde leerdoelen te halen. Hierbij staat centraal wat deze groep/deze leerling nodig heeft om de doelen te kunnen behalen.

Op School Vest wordt gewerkt volgens de uitgangspunten van Handelingsgericht Werken (HGW):

- Doelgericht werken: doelen formuleren en opbrengsten analyseren.
- Ondersteuningsbehoeften: wat heeft deze leerling/groep nodig om een bepaald doel te behalen?
- Wisselwerking: onderwijs en opvoeding afstemming op de behoeften van de leerlingen.
- Positieve aspecten van leerling, groep, leerkracht, team en ouders worden benut om doelen te behalen.
- Leerkracht, leerling en ouders werken constructief samen met elkaar
- Een schoolse- en bovenscholse zorgstructuur, waarbij zoveel mogelijk recht gedaan wordt aan het omgaan met verschillen.
- Systematiek en transparantie: we doen wat we zeggen en we zeggen wat we doen. De overzichten en Handvesten zijn hierbij ondersteunend.

Zicht op ontwikkeling

We hebben zicht op ontwikkeling op school-, groeps- en leerlingniveau. Hiervoor hebben een cyclus opgesteld waarin we onze wijze van handelingsgericht werken binnen School Vest beschrijven. We hebben ervoor gekozen om te werken zonder groepsplannen, omdat we ons onderwijs vaker en intensiever willen evalueren op alle niveaus.

Groepskaart ESIS (ESIS is het digitale leerlingvolgsysteem)

De groepskaart in ESIS geeft een actueel beeld van de niveaus van de leerlingen. Hierin is zichtbaar welke leerlingen specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften hebben, wat de stimulerende- en belemmerende factoren en onderwijsbehoeften zijn en of er ondersteuning is ingezet.

Korte cyclus

De leerkracht evalueert het onderwijsaanbod en pedagogisch handelen dagelijks en stemt het lesaanbod af op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de groep.

Middellange cyclus

Aan de hand van de methodetoetsen en observaties evalueert de leerkracht het onderwijsaanbod van een langere periode (gemiddeld 6 tot 8 weken). Op basis van deze evaluatie wordt er gemedieerd en wordt het onderwijsaanbod verder passend gemaakt. Ook wordt hierin gekeken op welke manier er differentiatie kan worden geboden.

Lange cyclus

De lange cyclus volgt op de evaluatie van de CITO toetsen. Twee keer per jaar worden deze afgenomen en geanalyseerd.

Schoolniveau

Op schoolniveau analyseren we twee keer per jaar de CITO toetsen (februari en juni). Dit wordt samengevat in een document door directie en IB en teruggekoppeld aan het team en aan het bestuur van de vereniging. Het bestuur bevraagt de schooldirecteur over de behaalde resultaten en denkt hierin kritisch mee om de kwaliteitsstructuur en cyclus te bewaken. Vanuit deze analyses kunnen interventies volgen op schoolniveau, zoals bijvoorbeeld een verbetertraject op rekenen.

Groepsniveau

Groepsbesprekingen verlopen via een daarvoor vastgesteld format. In het format is de HGW-cyclus duidelijk zichtbaar. We bespreken en noteren de benodigde interventies en kunnen hier een volgende bespreken op terugpakken en evalueren. In het schema 'evaluatiecyclus' zijn de groepsbesprekingen en evaluaties zichtbaar.

Leerlingniveau

In ESIS is een duidelijk beeld van zicht op ontwikkeling van de leerling terug te vinden. De leerkracht zorgt voortdurend dat de onderwijsbehoeften helder zijn. Het uitgangspunt is dat leerlingen profiteren van het basisaanbod. Wanneer dat niet zo is, heeft de leerkracht helder omschreven wat er dan anders gebeurt en met welk doel.

De toetskalender

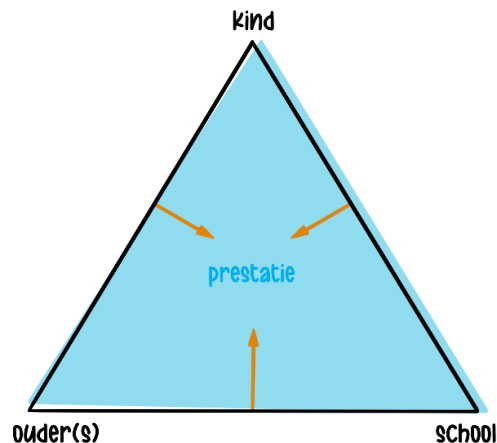
De hele cyclus en alle bijbehorende toetsmomenten zijn vastgelegd in ons jaarlijkse toetskalender. Door middel van dit instrument is het voor de hele school duidelijk welke toetsen wanneer gepland zijn. Ook het vervoltraject van evaluaties en gesprekken is vastgelegd in de toetskalender. Dit instrument wordt opgesteld, geëvalueerd en aangepast voor het nieuwe jaar door de intern begeleiders in samenspraak met team en directie.

Evaluatiecyclus (handelingsgericht werken) **School Vest**

Ouders als partners in de ontwikkeling

We gaan op School Vest uit van de gouden driehoek tussen ouder(s)/ verzorgers, kind en de school. De ontwikkeling van een kind is het gezamenlijk belang van zowel ouders als het team van School Vest. Daarom vinden wij het belangrijk dat beide nauw zijn betrokken. Samen bereik je immers meer dan alleen. Het belang van beide partijen is gelijk, de invulling en de verantwoordelijkheid is anders. Als school zijn wij verantwoordelijk voor het onderwijs, ouders daarentegen zijn verantwoordelijk voor de opvoeding en de zorg. De samenwerking tussen ouders en leerkrachten is enorm belangrijk. Vanuit de dynamische driehoek is het goed weer te geven:

De verbindingslijnen zijn de communicatielijnen, de ruimte binnen deze driehoek symboliseert de groeiruumte van het kind. Wanneer de lijnen gesloten zijn en er dus een goede communicatie is, kan een kind zich optimaal ontwikkelen. Zodra die communicatielijnen onderbroken zijn, is de groeiruumte opengebrouwen en is het voor een kind onoverzichtelijk en onveilig. Het is zaak met alle betrokkenen de driehoek gesloten te houden.

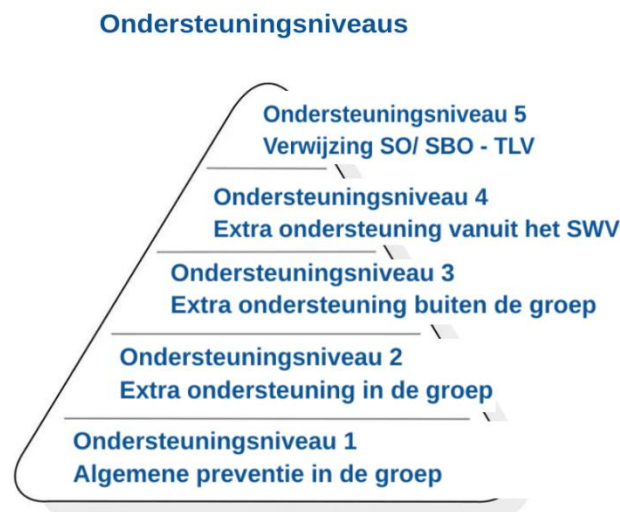
Er zijn verschillende contactmomenten voor alle ouders tijdens het onderwijsjaar. Het begint met het startgesprek waarin ouders kennismaken met de leerkracht. Verwachtingen kunnen in dit gesprek worden besproken en belangrijke informatie (bijvoorbeeld over de thuissituatie) kan worden gedeeld. Vanaf groep 5 zitten de leerlingen er zelf bij. Indien nodig kan de leerling worden gevraagd om maar een deel van het gesprek aan te sluiten, als ouders nog specifieke informatie willen delen.

Samen met de warme overdracht van de leerkracht die het jaar daarvoor de leerling in de groep heeft gehad en het startgesprek met de ouders, krijgt de leerkracht een extra goed beeld hoe hij het onderwijsaanbod het best kan aansluiten op de onderwijsbehoeften van de leerling.

Het verdere verloop is afhankelijk van de leeftijd van de leerlingen, daarvoor verwijzen we naar de bijlage waarin de oudergesprekkencyclus is opgenomen.

Zorg- en ondersteuningsniveaus

Zorg- en ondersteuningsniveau 1: de basisinstructie/voorwaarden in de groep

Er wordt planmatig gewerkt volgens de cyclus van Handelingsgericht Werken (HGW). De leerkracht is verantwoordelijk voor het geven van goed onderwijs in de groep. Onder goed onderwijs verstaan we: het geven van onderwijs waar alle leerlingen van profiteren op drie niveaus (basis, intensief en verrijkt). De onderwijsdoelen voor het jaar zijn sturend voor het onderwijsaanbod. De ondersteuningsbehoeften zijn genoteerd op de groepskaart in Esis. Die gegevens worden vertaald naar het dagelijks handelen van de leerkracht in de groep. De leerkracht heeft de ontwikkeling van de leerlingen inzichtelijk en stelt zichzelf dagelijks de vraag; wat heeft de leerling nodig om zich te kunnen ontwikkelen en hoe zorg ik als leerkracht hiervoor.

Leerstofaanbod in leerlijnen en tussendoelen: de leerkracht heeft kennis welke stof er in het jaar aangeboden moet worden, en hoe zich dat verhoudt tot het jaar ervoor en het jaar opvolgend.

Leertijd: het kan zijn dat de ene leerling de stof sneller oppikt dan de andere leerling, deze kan meer instructie en oefening nodig hebben. Binnen de les gaat de leerkracht adequaat om met deze verschillen en bepaalt voor welke leerling welke leertijd nodig is om het doel te behalen.

Klassenmanagement: de leerkracht zorgt voor een goed klassenmanagement. Dat houdt in dat hij/zij duidelijk, consequent en voorspelbaar is in gedrag, de routines op een goede manier ingeslepen heeft en de lessen in de klas zo organiseert zodat er zo min mogelijk tijd verloren gaat en alle leerling optimaal tot leren kunnen komen.

Pedagogisch handelen: leerlingen leren het best wanneer zij zich prettig voelen in de klas en positief en verwachtingsvol uitgedaagd worden door de leerkracht om tot goede prestaties te komen. Specifieke pedagogische onderwijsbehoeften van leerlingen staan genoteerd op de groepskaart in Esis.

Didactisch handelen:

- We gaan uit van de “middenmoot”. De middenmoot is de groep leerlingen die in de verdeling percentage CITO niveau I t/m V het hoogst vertegenwoordigd is. De basisinstructie wordt

daarop afgestemd. Onder ondersteuningsniveau 1 valt een leerling die profiteert van het onderwijsaanbod zoals aangeboden in deze basisaanpak.

- Elk vakgebied heeft zijn eigen “Handvest”. Het handvest geeft aan wat het (didactische) uitgangspunt is van de les; het omschrijft de basisopbouw en -aanpak van de les. Natuurlijk is het aan de leerkracht de les passend te maken voor de groep die hij of zij tegenover zich heeft.
- De leerkracht maakt in de voorbereiding en in de uitvoer van de les gebruik van het Expliciete Directe Instructiemodel (EDI) om de leerlingen nieuwe stof stapsgewijs aan te bieden. Het EDI-model biedt de ruimte om de instructie op drie niveaus uit te voeren. Het EDI-model van Vest is aangevuld met het Doordacht Passend Lesmodel (DPL), Teach Like a Champion-technieken en coöperatieve werkvormen om de betrokkenheid van leerlingen zoveel mogelijk te stimuleren. Ook de basisaanpak van een instructieles is opgenomen in een handvest.

Ouders: zijn op de hoogte van de ontwikkelingen van hun kind en weten wanneer hun kind extra ondersteuning of aanpassingen in het aanbod krijgt.

Zorg- en ondersteuningsniveau 2: Extra instructie in de groep

De leerkracht geeft standaard les op drie niveaus. Leerlingen vallen onder ondersteuningsniveau 2 wanneer zij zich niet naar verwachting ontwikkelen, extra begeleiding in de groep nodig hebben (een andere soort instructie dan normaal en/of een aangepast aanbod) en/of uitvallen bij methodetoetsen, of een voorsprong laten zien en/of onvoldoende groei in vaardigheidsscore hebben of een grotere groei dan gemiddeld. Kortom, leerlingen die net iets anders of iets meer nodig hebben van de leerkracht dan past in het basisaanbod.

Leerlingen kunnen per vak op een verschillend ondersteuningsniveau functioneren, en kunnen vanuit ondersteuningsniveau 2 weer teruggaan naar ondersteuningsniveau 1.

Leerkrachten overleggen met ouders en (parallel)collega's wat er in specifieke situaties nodig is om aan te sluiten bij de behoeften. Wanneer de leerkracht niet aan kan sluiten bij dat wat nodig is en het kind zich na interventies nog steeds onvoldoende ontwikkelt, schaalde de leerkracht het ondersteuningsniveau op. De intern begeleider wordt betrokken en de leerling valt daarmee in ondersteuningsniveau 3. Natuurlijk worden ouders hierin meegenomen.

Zorg- en ondersteuningsniveau 3: inzet intern begeleider

Als in de groeps- en/of leerlingbespreking blijkt dat een leerling (ondanks de andere aanpak op ondersteuningsniveau 2) de doelen niet haalt, wordt deze leerling met de intern begeleider (IB) besproken. Het lukt onvoldoende om bij de onderwijsbehoeften van de leerling aan te sluiten. Er wordt een afspraak gemaakt voor een leerlingbespreking. Er wordt gekeken naar wat er allemaal al ingezet is en wat de hulpvraag is van de leerkracht. Daarmee schalen we op naar ondersteuningsniveau 3.

Ouders worden op voorhand geïnformeerd dat de leerling besproken gaat worden met de intern begeleider. De leerling wordt in eerste instantie besproken in een leerlingbespreking tussen leerkracht en IB. IB heeft de mogelijkheid om over specifieke leerlingen te sparren dan wel anoniem, dan wel met toestemming van ouders, met de contactpersoon vanuit het samenwerkingsverband. Ouders worden op de hoogte gehouden van de stand van zaken en uitkomsten van de overleggen door de leerkracht.

Vragen die centraal staan zijn:

- Wat is in ondersteuningsniveau 2 allemaal al gedaan, wat werkte (ten dele) wel en wat helemaal niet?
- Wat is de huidige hulpvraag en wat zou deze leerling nodig hebben? Die kan liggen op didactisch gebied maar ook op sociaal-emotioneel niveau.
- Wordt een leerling eventueel belemmerd door cognitieve capaciteiten?

Binnen dit ondersteuningsniveau kunnen verschillende dingen gebeuren. Het uitgangspunt is altijd het zoeken naar de onderwijsbehoeften van een leerling zodat hij weer aan kan sluiten bij het onderwijsprogramma van de groep. Lukt dit niet, dan wordt er altijd gekeken naar wat wel kan binnen de context van de groep. Leerkracht en intern begeleider stellen samen een plan van aanpak op, inclusief doelen, termijn en evaluatiemomenten, inclusief evaluatiemomenten met ouders. Na overleg met IB worden interventies in de klas uitgevoerd. Wanneer deze effectief zijn, gaat de leerling terug in ondersteuningsniveau 2 of 1. Echter, wanneer de interventies niet werken, schalen we op naar ondersteuningsniveau 4.

Het is ook mogelijk dat in deze periode wordt vastgesteld dat een leerling de leerlijn gaat verlaten en op een eigen leerlijn verder gaat. In principe doen we dit niet voordat een kind in groep 6 zit. In dat geval stellen we een ontwikkelingsperspectief (OPP) op. Hierin wordt omschreven wat het uitstroomprofiel wordt van de leerling. Wanneer we een OPP opstellen, worden ouders geïnformeerd en evalueren we het OPP minimaal eenmaal per jaar met ouders.

Aandachtspunten (m.b.t. een eigen leerlijn/OPP):

- De keuze om tot een eigen leerlijn over te gaan is een besluit van de school. Het is voor alle partijen belangrijk helder te hebben waarom er gekozen is voor een eigen leerlijn, wat het verwachte perspectief is en welk programma daar dan aan ten grondslag ligt om die doelen te bereiken.
- Doel is om een eigen leerlijn niet eerder in te zetten dan vanaf groep 6. Mocht het voor die tijd al nodig zijn, dan is bespreking met externen van het SWV zeer belangrijk. Zeker gezien het feit dat bij deze leerlingen een eventuele toekomstige verwijzing naar het S(B)O niet ondenkbaar is.
- Duidelijk moet zijn (eventueel door onderzoek) dat de leerachterstanden een gevolg zijn van kind kenmerken en niet van tekortschietend onderwijs.
- Een intelligentieonderzoek is hiervoor niet verplicht, drie meetmomenten geven ook een goede voorspelling van leerrendementen. De resultaten op de NSCCT kunnen hiervoor ook als toevoeging gebruikt worden.

Zorg- en ondersteuningsniveau 4: Begeleiding door een externe specialist

Wanneer we niet aan kunnen sluiten bij dat wat nodig is voor de leerling om tot ontwikkeling te laten komen, gaan we op zoek naar ondersteuning bij derden. Op dit ondersteuningsniveau spreken we over schoolnabije ondersteuning door middel van inzet van expertise vanuit het samenwerkingsverband en/ of inzet van een arrangement en/of inzet van schoolmaatschappelijk werk. Dat gebeurt in overleg met experts. Ouders worden van tevoren geïnformeerd en van de gezaghebbende ouders is toestemming nodig om de leerlinggegevens te delen met de partijen die daarbij betrokken gaan zijn.

We hebben op School Vest twee soorten overlegstructuren. Het kleine ondersteuningsteam, dat bestaat uit alleen IB, Schoolmaatschappelijk werk en Begeleider passend onderwijs (BPO). Het grote ondersteuningsteam bestaat uit meer mensen vanuit het werkveld. Als gelijkwaardige partners zoeken de experts vanuit de verschillende disciplines samen met ouders naar de onderwijs- en/of ontwikkelingsbehoeften van de leerling.

Vanuit de school is altijd aanwezig:

- Intern begeleider
- Leerkracht van de groep waarin het kind de lessen volgt.

Daarnaast zijn aanwezig, afhankelijk van de aard van de verwachte ondersteuning:

- Ouders van de leerling (één of beide gezaghebbende ouders moet(en) aanwezig zijn)
- Orthopedagoog/psycholoog samenwerkingsverband
- Begeleider Passend Onderwijs
- Schoolarts
- Schoolmaatschappelijk werker
- Specialistische expertise

Het ondersteuningsteam overlegt over de ondersteuningsbehoeften van het kind en de leerkracht.

Vragen die hierbij centraal staan zijn:

- Korte samenvatting van de hulpvraag, de ingezette acties, de uiteindelijke hulpvraag en de didactische gegevens.
- Wat is er nodig om op het antwoord van de hulpvraag te komen?
- Is er (aanvullend) onderzoek nodig?
- Kan de school voldoende inspelen op de specifieke onderwijsbehoeften van de leerling, of is de school handelingsverlegen?

Wanneer een leerling wordt aangemeld voor het groot ondersteuningsteam, moet er een OPP (ontwikkelingsperspectief) worden gestart. De leerkracht maakt dit samen met de intern begeleider voor desbetreffende leerling. Het OPP wordt toegevoegd aan het leerlingvolgsysteem ESIS. De leerkracht vult basisgegevens, zoals NAW, in. De leerkracht formuleert de hulpvraag, zorgt voor de ontwikkelingshistorie (CITO LVS, BOSOS), omschrijft het doel van het OT en vult overige informatie in (eventueel samen met IB).

In een ondersteuningsteam kan besloten worden tot het aanpassen van onderwijsaanbod en/ of het opstellen van een individueel handelingsplan voor een bepaalde periode op didactisch en/of pedagogisch gebied en/ of het aanvragen van ondersteuning voor een arrangement of beschikking vanuit de zorg.

Het komt geregeld voor dat er via (jeugd)zorg externen betrokken zijn bij een kind. Niet ieder kind waar een externe bij betrokken is, is of wordt ook besproken met het OT. Dit ligt voor een groot deel aan de wijze waarop een kind is verwezen en wat de ondersteuningsbehoeften zijn. Echter, het is voor school en voor de leerling wel heel belangrijk dat die hulp bekend is en dat alle partijen samen optrekken in de ondersteuning van de leerling. Zowel buiten school maar zeker ook, vanuit schoolperspectief, in de school!

Wanneer na alle inzet van derden en experts duidelijk wordt dat school, zelfs met de extra ondersteuning, niet kan voorzien in het tegemoetkomen aan de onderwijsbehoeften van het kind, spreken we uit dat we “handelingsverlegen” zijn.

Wanneer de school handelingsverlegen is, kunnen er twee opties ontstaan:

- School zoekt samen met ouders naar een school in de buurt die wel aan de ondersteuningsbehoeften van een kind kan voldoen. Of dit reëel is, hangt volkomen af van de specifieke ondersteuningsbehoeften van de leerling. Dit is ten alle tijden maatwerk.
- School vraagt een TLV (toelaatbaarheidsverklaring) aan waarmee school een leerling kan verwijzen naar het speciaal onderwijs (SO) of speciaal basisonderwijs (SBO)

Beide opties beschouwt de school als niveau 5.

Zorg- en ondersteuningsniveau 5: Speciale onderwijsvoorziening

Wanneer wij als school alles hebben gedaan wat binnen de basisondersteuning van de school verwacht mag worden én de extra ondersteuning die we gekregen hebben van externen ook niet voldoende helpt bij het bieden van de noodzakelijke ondersteuning aan een kind, kunnen we op zoek naar een school die dit wel kan.

De intern begeleider gaat in overleg met ouders en eventueel het SWV op zoek naar mogelijkheden. Er wordt gekeken of binnen de ondersteuningsprofielen van de scholen binnen het samenwerkingsverband Dordrecht een basisschool is die wel het passende aanbod kan verzorgen.

Wanneer iedereen het erover eens is dat het kind beter af is in het S(B)O, kan het kind het onderwijs daar volgen nadat er een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) is afgegeven. Deze verklaring moet aangevraagd worden door het bevoegd gezag van de school waar de leerling aangemeld is of ingeschreven staat.

Een TLV wordt uiteindelijk afgegeven door het loket van het samenwerkingsverband. Dit is een onafhankelijke commissie. Zij bestuderen de aanvraag op procedure en inhoud. Hierbij kijkt een onafhankelijke expert mee. Dit wordt beschouwd als de second opinion.

De ondersteuning op Vest

Om tegemoet te kunnen komen aan de onderwijsbehoeften van leerlingen hebben we bepaalde kennis en kunde in huis. Een aantal leerkrachten is geschoold en/of gespecialiseerd in bepaalde vakgebieden. Met de kennis en kunde van die groep leerkrachten kunnen we tegemoetkomen aan dat wat kinderen nodig hebben.

- De school heeft beleid op Meer- en hoogbegaafdheid. Er is een MHB-specialist aanwezig.
- De school hanteert het dyslexieprotocol en er zijn meerdere collega's onderlegd om kinderen met dyslexie en/of hun leerkrachten op school te kunnen begeleiden.
- De school heeft twee rekenspecialisten. Deze leerkrachten dienen als vraagbaak voor bijzondere rekenproblematiek.
- De school heeft een specialist TOS. Deze collega begeleidt leerlingen op individueel niveau als ook leerkrachten als het gaat om de aanpak in de groep van deze leerlingen.
- De school heeft een gedragspecialist. Deze collega wordt geraadpleegd door anderen als het gaat om gedrag.

School Vest heeft in de samenwerking met De School Mühring ook toegang tot een leesspecialist. De vereniging DSVAG heeft de ambitie om op korte termijn meerdere mensen op te leiden als reken- en

leesspecialist. Immers, we willen de kennis in huis hebben en behouden. School Vest heeft de ambitie om op korte termijn een lees- en taalspecialist op te leiden.

Wat als het onderwijs onvoldoende aansluit?

Zoals omschreven in de zorg- en ondersteuningsniveau 5 kan het zijn dat we met elkaar tot de conclusie moeten komen dat het onderwijs niet aansluit bij dat wat het kind nodig heeft. Het is de school, in samenwerking met alle partijen, onvoldoende gelukt aan te kunnen sluiten bij de onderwijsbehoefte van de leerling. In dat geval spreken we van handelingsverlegen zijn.

Op dat moment wordt het belangrijk een omgeving te zoeken die wel aansluit of waar meer expertise is de onderwijsbehoefte in beeld te brengen. Dit proces doorlopen we net zoals beschreven in niveau 5. Samen met ouders, het samenwerkingsverband en eventuele externe expertise zoeken we naar wat wel zou kunnen en/of zoeken we met elkaar naar een passende plaats binnen het SO of SBO.

De rol van het samenwerkingsverband

In het proces van de zorgniveaus en passend onderwijs is er een belangrijke rol voor het samenwerkingsverband. In de eerder omschreven stappen is de rol van het SWV omschreven. Het mag duidelijk zijn dat zij met al hun expertise meedenken en werken aan het bieden van passend onderwijs voor elke leerling in Dordrecht.

Contacten externen

Voor goede ondersteuning werken we met externe partijen, niet alles is immers onderwijs gerelateerde zorg. Samenwerking op het gebied van zorg en onderwijs.

Schoolmaatschappelijk werk/ Sociaal Wijkteam

De gemeente Dordrecht voorziet in een schoolmaatschappelijk werker vanuit het Sociaal Wijkteam. Deze is de tussenpersoon tussen school en thuis en kan ondersteunen bij allerlei zaken die te maken hebben met de thuissituatie. De schoolmaatschappelijk werker is eenmaal in de twee weken op Vest en houdt daar inloop. Ouders, collega's en kinderen zijn welkom om binnen te lopen voor advies over bijvoorbeeld opvoeden of andere zaken die thuis niet goed gaan. Daarnaast kan er in overleg met de schoolmaatschappelijk werker hulp door middel van gesprekjes aan kinderen aangeboden worden. De schoolmaatschappelijk werker voor onze school is Willy van Dijk. Zij is te benaderen via de telefoon: telefoonnummer 06-51082981, via de mail: willy.vandijk@swtdordrecht.nl en zij is dus frequent te zien op school.

Schoolarts

Wanneer kinderen medische problemen hebben die mogelijk de prestaties op school beïnvloeden kunnen wij vanuit school een consult bij de jeugdarts aanbieden. Daarnaast kan de jeugdarts ingeschakeld worden vanuit het ondersteuningsteam. Onze schoolarts is Linda van den Bent van de organisatie Jong JGZ in Dordrecht.

Vertrouwenspersonen

School Vest heeft een interne vertrouwenspersonen. Dat zijn de intern begeleiders Karien van den Houten en Marjolein Schut. Leerlingen en ouders kunnen bij hen terecht wanneer er zaken zijn die zij zouden willen bespreken met iemand anders dan hun eigen leerkracht of leidinggevende. Deze vertrouwenspersonen handelen zo integer mogelijk maar hebben geen geheimhoudingsplicht. Dit omdat ouders informatierecht hebben als het gaat om vertrouwelijke gesprekken met kinderen. Daarnaast zullen de vertrouwenspersonen mogelijke misdaden of criminele activiteiten moet

melden. Gelukkig zijn de onderwerpen zelden zo zwaar. Onze vertrouwenspersonen zijn te benaderen via de mail: k.vandenhouten@dsvag.nl en m.schut@dsvag.nl en natuurlijk op hun werkdagen aan te spreken op school.

Daarnaast is er een externe vertrouwenspersoon waar collega's terecht kunnen met vragen, zorgen of klachten over ongewenst gedrag, pesten, agressie en discriminatie. Onze externe vertrouwenspersoon is Saffira Becker. Zij is te bereiken op telefoonnummer 06-82655099 of per mail saffira@uwexternvertrouwenspersoon.nl.

Dan is er ook nog een vertrouwenspersoon van uit het ministerie van onderwijs. Bij deze persoon kunnen mensen terecht wanneer er sprake is van seksuele intimidatie, misbruik, psychisch- en fysiek geweld en discriminatie en radicalisering. De vertrouwenspersoon van het ministerie is te bereiken iedere werkdag tussen 08:00 en 17:00 uur op 0900-1113111.

Leerplichtambtenaar

Kinderen in Nederland zijn leerplichtig vanaf 5 jaar en één maand tot aan het einde van het schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt. Na het 16e jaar is er een kwalificatieplicht wat betekent dat de leerplicht verlengd wordt totdat een leerling een startkwalificatie heeft gehaald of 18 jaar is geworden. (Zie hiervoor de wet leerplicht).

Elke school heeft een leerplichtambtenaar vanuit de Dienst Gezondheid en Jeugd toegewezen gekregen. De ambtenaar voor Vest is Dhr. Sital (telefoonnummer: 078-7708500 en e-mailadres: h.sital@lvszhz.nl).

Er zijn voor scholen wettelijke regels wanneer de leerplichtambtenaar op de hoogte gesteld moet worden of actief ingeschakeld moet worden. (Zie hiervoor het verlof- en verzuimprotocol.) Het doel is altijd te onderzoeken wat er nodig is om de leerling het onderwijs op school te kunnen laten volgen.

Doorstromen, doubleren en versnellen

Overgang groepen 1, 2 en 3

In de kleuterperiode wordt de basis gelegd voor de verdere schoolloopbaan van het kind. Op School Vest vinden we het belangrijk dat kinderen uitgedaagd worden om hun wereld te ontdekken en hun talenten verder te ontwikkelen, op een manier en in een tempo dat aansluit op hun onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. We streven naar een ononderbroken ontwikkelingslijn zowel op cognitief-, motorisch-, creatief- en sociaal-emotioneel gebied.

Uitgangspunten voor het overgaan van groep 1 naar 2 zijn als uitgangspunt vastgesteld op leeftijd:

- Kinderen die instromen tussen augustus en december gaan het opvolgende onderwijsjaar automatisch door naar groep 2.
- Kinderen die instromen tussen januari en juni volgen het onderwijs in het opvolgende jaar in groep 1.

Uitgangspunten voor het overgaan van groep 2 naar groep 3 zijn vastgesteld op de ontwikkeling van de leerling. Immers, voor een goede start in groep 3 is het belangrijk dat leerlingen de lees- en rekenvoorwaarden, taakgerichtheid en werkhouding beheersen. Juist omdat deze voorwaarden zo belangrijk zijn, is het noodzakelijk de ontwikkelingen in groep 2 te volgen.

Daarom hanteren we twee momenten in het jaar waarop we verwachten van leerlingen dat zij op dat moment bepaalde tussen doelen beheersen. In het geval dit nog niet zo is, toetsen we extra. Op die manier brengen we in kaart wat er nog geleerd moet worden om aan de voorwaarden te kunnen voldoen.

Afhankelijk van de leeftijd van kinderen is dat moment in oktober of in februari. Wanneer we vaststellen dat leerlingen op dat moment de doelen nog niet hebben behaald, informeren we ouders. Immers, op dat moment twijfelen we of de leerling door kan naar groep 3. Natuurlijk is er na die tijd nog ruimte om aan de ontwikkeling te werken. We maken een plan van aanpak zodat we nog even extra tijd en aandacht besteden aan de begeleiding van de leerling. In april toetsen we weer en pas dan wordt echt duidelijk waar de leerling staat in zijn ontwikkeling. Op 1 juni willen we de uiteindelijke keuze hebben gemaakt of een leerling doorstroom naar 3 of nog een jaar het onderwijs in groep 2 gaat volgen. De beslissing om te doubleren ligt bij school. Het gedetailleerde traject is op te vragen bij de school.

Doubleren en versnellen in hogere groepen

Onze school komt alleen met het advies een kind te laten doubleren of te laten versnellen als de leerkracht(en) en intern begeleider ervan overtuigd zijn dat het de ontwikkeling van een kind ten goede komt. De school gaat in gesprek met ouders om dit te bespreken.

Wij baseren ons standpunt op het functioneren in de klas en op de uitslag van onafhankelijke test- en toets gegevens. Wanneer wordt gedacht aan doubleren, dan bespreekt de leerkracht dit rond maart met de ouders/verzorgers van het kind. De keuze om het kind uiteindelijk al dan niet te laten doubleren ligt bij de school.

Anders is dit bij versnellen. Wanneer een leerling een grote ontwikkelingsvoorsprong heeft, kan de school overwegen het voorstel te doen de leerlingen een klas hoger te plaatsen. Natuurlijk gebeurt dit wanneer de school denkt dat het in het belang van de leerling is. In het gesprek met ouders zal de leerkracht deze keuze onderbouwen. Ouders zullen uiteindelijk in moeten stemmen.

Overstappende leerlingen

Uitstromende leerlingen

Het kan voorkomen dat kinderen School Vest verlaten vanwege een verhuizing of andere redenen. In dat geval stelt Vest een onderwijskundig rapport (OKR) op. Hierin staan alle onderwijsresultaten van de leerling samen met de onderwijs stimulerende en belemmerende factoren. Dat is van belang voor de nieuwe school, want het onderwijs moet in een doorgaande leerlijn aangeboden kunnen blijven worden en dan is deze relevante informatie nodig. Voordat we deze informatie delen met de nieuwe school vragen we ouders toestemming.

Instromende leerlingen

Andersom kan het ook, ouders geven aan het onderwijs op Vest te willen gaan vervolgen. Of dat kan, hangt van verschillende factoren af.

- Ruimte: om te overwegen of een leerling geplaatst kan worden, is er praktische ruimte nodig; de groep moet nog niet vol zijn. In principe is 27 leerlingen het maximale aantal wat fysiek in het lokaal past.
- Onderwijs- en ontwikkelingsbehoeften: de nieuwe leerling heeft onderwijs- en/of ontwikkelingsbehoeften. School Vest wil deze uitermate helder in beeld krijgen, want op

basis van die informatie kunnen we afwegen of de behoeften van de nieuwe leerling past met de al aanwezige zorg en ondersteuning in de groep.

Dit proces willen we goed doorlopen en daarvoor gebruiken we onze procedure “Handvest Uit- en instromende leerlingen” welke op te vragen is bij de intern begeleider van School Vest. Uiteraard worden nieuwe ouders hier over ingelicht in het geval er sprake is van instromende leerlingen.

Verwijzingstraject en kansrijk adviseren PO/VO

Het verwijzingstraject richting de middelbare scholen is een proces wat al in groep 7 begint. Uiteindelijk krijgen de kinderen in groep 8 in februari het definitieve advies voor het vervolgonderwijs. Hierbij wordt gekeken naar de leerlingen en zijn ontwikkeling door de jaren heen.

Dat gaat dan over observaties, gedrag, methodegeboden toetsen, langetermijntoetsen en alles wat bijdraagt aan een goed advies, passend bij de leerling. De eindtoets wordt afgenomen na het advies. Hierbij geldt, wanneer het advies vanuit de toets gelijk of lager is dan het advies van school, gebeurt er niets. Echter, is het advies vanuit de toets hoger, dan gaan school en ouders in gesprek om het advies te heroverwegen. Een hoger VO-advies vanuit school kan de uitkomst zijn wanneer alle partijen vinden dat het recht doet aan het kunnen en de kansen van de leerling.

Voor het gehele verwijzingstraject doorlopen we het “Handvest Verwijzingstraject PO-VO” welk op te vragen is bij de intern begeleider bovenbouw van School Vest.

Protocollen en handvesten

De zorg- en ondersteuning behelst ook een aantal (verplichte) protocollen die te maken hebben met zorg en ondersteuning. We handelen in overeenstemming met deze protocollen wanneer dat nodig is.

School Vest heeft de volgende school gerelateerde protocollen, richtlijnen en afspraken:

- Protocol Gewenst gedrag
- Protocol Overgang van groep 2 naar groep 3
- Verwijzingstraject PO/VO
- De gesprekkencyclus
- Protocol in- en uitstromende leerlingen
- Meer- en Hoogbegaafdheidsprotocol

Daarnaast werken volgens de verplichte protocollen:

- Protocol Dyslexie
- Protocol Dyscalculie
- Protocol Anti-pestten
- Protocol Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
- Protocol Rouwverwerking
- Protocol Scheiding